

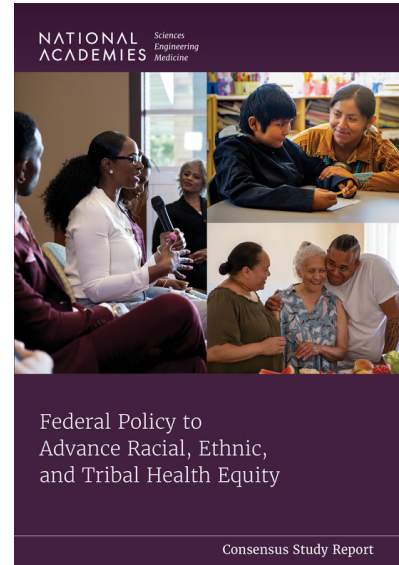
Kulekele Pekelala no ka Ho'oholomua 'ana i ke Kaulike o ke Olakino no Ko nā Lāhui Like 'Ole a me nā Nāki

NATIONAL ACADEMIES Sciences Engineering Medicine

He 'Ike Lihī no ka Hō'ike Āpau

Kahua Hope

Ma 'Amelika Hui Pū, he hiki iā ka mea e nanea i ke ola loa i ko lākou lāhui a me ka hiki a hiki 'ole paha ke hālāwai me ke kauka, ke ho'ona'auao 'ia, ke hana, a pēlā aku. No ka loa'a 'ana mai o ke kaulike o ke olakino—'o ia ho'i ke kūlana e hiki ai i nā kānaka āpau loa ke ola me ka maika'i o ke kino a me ka no'ono'o, a 'a'ole i 'āke'ake'a 'ia ma muli wale nō o ko lākou lāhui a kūlana paha—koi 'ia ka paio mau 'ana no ka pono. 'O ka paio 'ana no ke kaulike o ke olakino ka hua o ka hana a ke kaiāulu a me nā papahana o nā moku'āina, akā koi 'ia a ho'olako 'ia e ke aupuni pekelala.

E Hō'ike I Nā Kahua Hana Nui

- 'O ke olakino, 'a'ole ia 'o ka maika'i o ke kino a me ka no'ono'o wale nō—'o ia ka maika'i o ka launa 'ana me ke kanaka, ka maika'i o ke kālā, a me nā mea 'ē a'e a pau e pono ai ke ola o kākou kānaka.
- Hiki iā nā kulekele pekelala āpau ke ho'ololi i ke olakino maika'i o ka lehulehu.
- Aia nā hō'ailona pololei a kūpono i loko o ke kumu kaiāulu.
- 'O ke kaulike o ke olakino ke kahua o nā kulekele pekelala.
- No ka ho'oholomua 'ana i ke kaulike o ke olakino, he mea pono nā loli.

I ka wā ola nā kanaka, ola nā kaiāulu a me ka lāhui holo'oko'a.

Hana

Ua ho'ākoakoa Nā Kula Aupuni i kōmike o nā loea e (1) nānā pono i nā kulekele pekelala nāna e ho'oka'awale a ho'opilikia ho'i i ke olakino o ko nā lāhui 'ē a'e a e (2) 'ike maopopo i nā ala kūpono e ho'ololi ai i nā kulekele i holomua ke kaulike o ke olakino o ko nā lāhui 'ā a'e.

He nui nā kulekele pekelala e hiki ke kōkua a hō'ino paha i ke kaulike o ke olakino o ko nā lāhui 'ē a'e. No laila, kūkākūkā ka palapala 'ike lihi i kapa 'ia 'o *Kulekele Pekelala no ka Ho'oholomua 'ana i ke Kaulike o ke Olakino no Ko nā Lāhui Like 'Ole a me nā Nāki* i nā kulekele i pili i nā kumu o ke olakino i loko o 'elima mokuna. Aia i loko o ka nui o nā hopena o kēia mau mokuna nā mea ho'ohālike o nā kumuhana nāna e paipai i nā mana'o o ka hō'ike.

He Mau Mana’o

Hana 1: E Alu Like nā Māhele o ke Aupuni Pekelala

Nui a ‘ano pōhihihi ke aupuni pekelala, a i kekahi manawa, ‘a’ole like nā mea nui o kona mau māhele āpau. He mea nui nā alaka’i no ka ho’okuluma ‘ana i ke kaulike o ke olakino i loko o ke aupuni pekelala, pēlā pū nō me ka ho’okumu ‘ana i mahele nāna e mālama i ia mau hana. Hiki paha i kekahi hō’oia kaulike no nā kulekele kahiko a hou ho’i ke sila pa’a i ka ho’omalele kūpono ‘ia ‘ana o nā kumuwaiwai. A eia hou, inā paha e hana ‘ia he kaleka helu ‘ai kaulike no nā kulekele pekelala e hāpai ‘ia ana, a laila he kōkua ia i ka po’e nāna e hana i nā kulekele i maopopo pono iā lākou ia mau mea.

Hana 2: E Ho’omakakoho, Pūlama, a Ho’olohe i ka Leo o ke Kaiāulu i Loko o ka Hana o ke Aupuni

Na nā kaiāulu e koho i ke ‘ano e mālama ‘ia ai nā kānāwai, nā lula, nā papahana, a me nā kulekele nāna e ho’opilikia a kōkua paha iā lākou. E ho’omakakoho pono ke aupuni pekelala i nā leo o nā kaiāulu ke ho’ololi a haku paha lākou i nā kulekele nāna e ho’oholomua i ke kaulike o ke olakino, a e noi ka ‘Aha’ōlelo i palapala hō’ike no ka ho’omalua ‘ia ‘ana o nā papa alaka’i kaiāulu a me ke ‘ano e ho’oikaika ‘ia ai lākou.

Hana 3: E Hō’oia’i’o i ka Pololei o ka Hō’ulu’ulu ‘ana a me ka Hō’ike ‘ana i ka ‘Ike

‘O ka hō’ulu’ulu ‘ana i ka ‘ike hohonu, he mahele nui ia o ke kaulike, ‘a’ole ia he mahele o ka ho’oholomua ‘ana i ke kaulike o ke olakino wale nō. ‘O ka nele i kekahi ‘ike; ‘o ka hō’ulu’ulu ‘ana i ka ‘ike me ka mana’o ‘ole aku i ka ho’oluhi ‘ana i ko ke kaiāulu; a ‘o ke ka’ana like ‘ana i ka ‘ike hape a pololei ‘ole no ko nā lāhui ‘ē a’e, a me nā kaiāulu nāki, he mau hō’ailona kēia o ko ke

aupuni pekelala mākaukau ‘ole e ho’omaopopo, ho’ēmi, a ho’opau i nā kaulike ‘ole o ke olakino ma waena o ia mau po’e. No laila, e kōkua ke aupuni pekelala ma ka hō’ulu’ulu ‘ana i ka ‘ike kaulike no nā lāhui iki a me ka ‘ike no nā ‘ano nāki like ‘ole o ka ‘āina. E haku a ho’ohana ke aupuni pekelala i mau ana no nā kaulike ‘ole o ke olakino, pēlā pū nō me nā ana akeakamai o ka ho’okae ‘ili a lāhui.

Hana 4: E Ho’oikaika i ke Kuleana o ke Aupuni Pekelala, ka Mālama ‘ana, nā Lako, a me ke Kāko’o ‘ana i ke Aupuni Nāna E Ho’oholomua i ke Olakino Maika’i no nā Kānaka A Pau

Ma muli o ko nā moku’āina hiki ke mālama i nā kulekele pekelala e like me ko lākou makemake, ua holomua nō ia mau mea. Akā, ‘o ia nō ho’i ke kumu e mālama pono ‘ole ‘ia nei kekahi o ia mau mea a me ka ho’oha’aha’a mau ‘ana i ko nā lāhui e mana’o ‘ia nei he po’e ha’aha’a wale nō lākou. No laila, e hō’oia’i’o ke aupuni pekelala i ka mālama pono ‘ia ‘ana o nā kulekele pekelala a me ka hiki ke huli i nā papahana pekelala. ‘O ia ho’i ke kōkua ‘ana i nā kānaka kūpono e huli i nā mea pono, a me ke kau ‘ana i nā loina e ‘ike ‘ia ai he kuleana nui ia hana.

He Mau Mana’o no nā ‘Ilikini a me nā ‘Ōiwi o ‘Aleka

Ua nānā pono ke kōmike i nā mea i pili i nā ‘Ilikini a me nā ‘ōiwi o ‘Ālaka, ‘oiai he mau pilikia kā’oko’a ko lākou a ‘oi aku nō ho’i ka ‘ino o ko lākou olakino ma mua o ko nā lāhui ‘ē a’e. E ho’oki’eki’e ke aupuni pekelala i ke Kuhina o ke Olakino o nā ‘Ilikini a lilo ‘o ia i Hope Kākau ‘Ōlelo, e ‘āpono ‘ia ka ho’olokolako ‘ana i ka ‘Oihana Olakino o nā ‘Ilikini i kū nō i nā papahana olakino ‘ē a’e, a e ho’okumu hou ‘ia ke Kōmike Kuleana ‘Ilikini i loko o ka Hale o nā Luna Maka’āinana.